

# UČITELJSKI TOVARIŠ

## Glasilo jugoslovanskega učiteljstva

Vse splete, v oreno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa  
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Receptivov ne vračamo.

Vse pošiljke je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsako sredo popoldne.  
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.  
Vse leto velja 20—K  
pol leta 10—  
četrt leta 5—  
posamezna številka po 40 vin.

Za reklamne notice, posamezne, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin. za vsako peti vrsto. Priloge stanajo poleg poštnine še 45 K.

Telefon uredništva

št. 312.

Za oznanila je plačati od enostopnega peti vrste, če se tiska enkrat . . . 75 vin.  
dvakrat . . . 60  
trikrat . . . 45  
za nadaljnje uvrščanje od peti vrste po 80 vin.  
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa  
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštna hranilnica št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine

## Stanje našega gmotnega vprašanja.

Ukaz za izvršitev zakona o naših plačah. — Nejasnosti v zakonu. — Naše plače v razmerju k uradniški regulaciji. — Delo „Zaveze“ v zadevi regulacije. — Naša zahteva: Popolno izenačenje in uvrstitev v splošni stalež državnega uradništva.

### Zakon o ureditvi nekaterih pravnih in gmotnih učiteljskih vprašanj.

Ljubljana, 12. nov. 1919.

Prinašamo dobeseden ponatisk zakona o ureditvi učiteljskih prejemkov, ki bi morali biti do 1. dec. t. l. že izvedeni.

S tem ustrezamo učiteljstvu, da bo imelo zakon pri rokah.

Glavno, kar nam daje zakon je, da priznava učiteljstvo kot državne uradnike.

S tem je doseglo učiteljstvo prvi korak k udejstvitvi svoje stare zahteve po podržavljenju ljudskega šolstva, za kar so se že čisto izrekle naše organizacije.

Zakon ureja tudi nekoliko pravni položaj učiteljstva, ki je zaradi vojne trpelo na svojem napredovanju in izpitih, vendar bi morala biti izdana o tem še posebna izvršilna naredba. Poleg tega je zakon zelo pomanjkljiv in posebno za naše razmere nedostopen.

Poleg prejemkov, ki jih zakon določa v dinarjih, daje učiteljstvu tudi brezplačno stanovanje in kurivo.

Danes se ne more še presojati v koliko je ta zakon učiteljstvu v korist. Vrše se predpriprave za splošno ureditev vprašanja državnega uradništva in izdeluje se splošna službena pragmatika za državne uradnike. V interesu učiteljstva je, da se v tem oziru ne separira, temveč da pride pri splošni pragmatiki državnega uradništva v poštev in se v gmotnem oziru izjednači učiteljstvo z ostalim državnim uradništvom, z enako izobrazbo.

V pravem oziru vsekakor zahteva pragmatika za učiteljstvo posebnih določil in se ne da šablonizirati.

Učiteljstvo se ima boriti za to, da bo v gmotnem oziru uvrščeno vedno v ono kategorijo državnega uradništva, ki odgovarja stopnji izobrazbe; torej imajo veljati gmotna določila pragmatike državnega uradništva tudi za učiteljstvo.

Vsekakor pa ima ta zakon še druge pomanjkljivosti in slabe strani.

Pri naši zahtevi, da se nas uvrsti v splošno pragmatiko državnega uradništva, nam je dosedaj zakon v oviro.

Naša organizacija je že napravila potrebne korake, da učiteljstvo ne bo prežrto in prikrajšano. „Zaveza“ je storila korake v tem oziru v Beogradu in v Ljubljani.

Ako prihranjamo prejemke, ki nam jih daje predloženi zakon in one, ki bi jih imelo prejeti učiteljstvo po splošni pragmatiki državnega uradništva, tedaj vidimo, da po že potrjenem zakonu učiteljstvo na slahem.

Boj učiteljstva, da se popolnoma izjednači z državnim uradništvom, je v odločilni fazi!

Zakon, ki ga spodaj ponatiskujemo, ima pa tudi še svoje druge slabe strani, ki so učiteljstvu navidezno v korist v gmotnem oziru, a bodo stanu, kot takemu otežkočale socialno pozicijo in prinašale mržnjo in zavist kmetskega stanu do

učiteljstva — vsaj pri nas! To so določbe o prostem stanovanju in kurivu!

Kako se bo ta točka člena 33. uredila in izvršila, o tem vlada še nejasnost in mora priti še posebna izvršilna naredba o tem predno se izvede.

Vprašanje je, kako misli država izvesti to ali bo ščitila, varovala in okrepila pri tem socialno pozicijo učiteljstva med narodom, ali jo bo poslabšala?

Če naloži država te izdatke v direktni obliki občinam, tedaj bo učiteljstvo, kot posamezniki in kot stan, več izgubilo v socialnem in moralnem pogledu s to določbo, nego mu bo prinesla gmotne koristi.

Prepričani smo, da se tovariši raje odrečejo tej gmotni koristi, nego da bodo morali prenašati zopet politično gonjo zoper učiteljski stan. Gotovo je, da bodo gotovi krogi sigurno skušali izrabiti to sredstvo za gonjo proti učiteljskemu stanu. Predno imamo v rokah izvršilno naredbu, težko nadalje razpravljamo o tej točki.

Z vprašanjem prostih stanovanj in odškodnin za prosta stanovanja smo imeli priliko se baviti že letos pri sejah stanovsko-politiškega odseka ob „Zavezini“ delegaciji v Ljubljani. Vprašanje je občutljivo za vsakega posameznika, za občino in se ne dajo niti stanovanja niti odmera odškodnin tako lahko šablonizirati, kakor bi se to dalo enostavno predstavljati. Prvi tak poizkus pri nas se je že ponesrečil in to naj nam služi za vzgled pri vsaki nadaljni razpravi v tem vprašanju.

Nejasen je tudi zakon glede definitivnosti, ker ni jasnega in posebnega določila o tem, kako in kedar se ima računati.

Nadalje, ne govori o strokovnem učiteljstvu, za katerega imamo pri nas posebno določila.

Službenih let predpisuje potrjeni zakon 32 medtem ko jih ima splošna službena pragmatika 35.

Nadalje je pomanjkljiv ta zakon z ozirom na uvrstitev učiteljic ženskih ročnih del in otroških vrtnaric; enako glede funkcij in drugih osebnih doklad, ki jih sploh ne omenja.

Nejasnost je zavladala s tem zakonom tudi glede upokojencev, ki se nikakor ne bodo mogli zadovoljiti s svojo dosedanjjo ureditvijo.

Vsekakor predloženi zakon ni smatrati kot nekako definitivno ureditev našega položaja, temveč ga je smatrati le kot nekako nujno, začasno odpravo, ki ima veljati le toliko časa, dokler zakona ne izpodrine boljši in popolnejši zakon od tega.

Služil bo svojemu namenu iz katerega je izšel in odpomogel najnujnejšim zahtevam Srbije. Da se je razširil na vse ozemlje je le slučaj in s tega stališča imamo tudi motriti zakon sam. Za naše razmere ne prinaša tudi ta zakon posebno razveseljevalnega napredka in je nekaj nepopolnega in nedovršenega z ozirom na naše zahteve in stremiti imamo za boljšim in popolnejšim, ki bo odgovarjalo vsem delom države.

Težko nam je izreči tako obsodbo; vendar, kar se tiče šolske zakonodaje in šolskih naredb, ki so dosedaj izšle, moramo reči, da niso bile srečne. Izdane so bile brez zaslusanja pokrajinskih oblasti in brez zaslusanja mnenja učiteljskih organizacij, zato bodo vedno zgrešene — dokler se bo tako nedemokratsko postopalo!

„Ur. List“ št. 144, I. 1919.

643.

V imenu Njegovega Veličanstva

Petra L.

po milosti božji in narodni volji

kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev.

MI

Aleksander,

prestolonaslednik

proglasimo in objavljamo vsem in vsakomur, da je začasno narodno predstavništvo, sklicano z ukazom z dne 24. februarja 1919 na dan 1. marca 1919 v prestolno mesto Beograd, v LI. redni seji dne 9. julija 1919 sklenilo ter da smo potrdili in potrjujemo

Zakon o izpremembah in izpopolnitvah zakona o narodnih šolah z dne 19. aprila 1904.

ki se glasi:

Člen 29. a)

Nekvarno členu 29. zakona o narodnih šolah kakor tudi členu 7. zakona o ureditvi šolskega pouka zaradi vojne in njenih posledic, stalni učitelj (učiteljica), ki se zaradi vojne ni mogel zglasti k praktični preizkušnji, to preizkušnjo lahko opravi v roku dveh let po končani demobilizaciji. Nova pravila za opravljanje teh preizkušenj samo z ozirom na te prilike, provzročene po vojni, predpiše minister za prosveto. Do tega roka gre takemu učitelju (tudi učiteljici) pravica do periodičnih poviškov, ako ima ob času, ko stopi ta zakon v veljavo, najmanj pet let učiteljske službe ter izpolnjuje tudi ostale pogoje člena 29. zakona o narodnih šolah.

Člen 29. b)

Letna plača takega stalnega učitelja (učiteljice) je enaka plači stalnega učitelja s prvim poviškom, ako ima ob času, ko stopi ta zakon v veljavo, manj nego deset let učiteljske službe; ako pa ima več nego deset let, mu je plača enaka plači stalnega učitelja z drugim periodičnim poviškom.

Člen 29. v)

Stalni učitelj (učiteljica), ki pridobi na ta način pravico do poviška, a v dvoletnem roku po končani demobilizaciji ne opravi praktične preizkušnje, ostane i nadalje s plačo, ki jo je prejel po tem zakonu, do naknadno opravljene preizkušnje. Čas od izteka dvoletnega roka do naknadno opravljene preizkušnje se mu (ji) ne vračunja za povišek. Vse ostali čas stalne učiteljske službe se mu (ji) računja po vpravljeni preizkušnji za osebno pokojnino in za periodične poviške, a po členu 33. teh izprememb.

Člen 29. g)

Odredb členov tega zakona se morejo okoriščati vse osebe, omenjene v poslednjem odstavku člena 33. zakona o narodnih šolah, ako izpolnjujejo ali kadar izpolnjuje pogoje, predpisane v členih 29. a), 29. b) in 29. v) tega zakona.

Člen 29. d)

Odredb členov 29. a), 29. b) in 29. v) tega zakona se more okoriščati samo tak stalni učitelj (učiteljica), ki ni do dne 1. maja 1912. imel več nego pet službenih let.

Člen 30. a)

Nekvarno členu 30. zakona o narodnih šolah začasni učitelj (učiteljica) narodnih šol s kvalifikacijo predpisano v tem členu, ki zaradi vojne ni mogel opraviti učiteljske preizkušnje po omenjenem členu zakona, ako ima ob času, ko stopi ta zakon v veljavo, najmanj pet let učiteljske

Razglašen v „Službenih Novinah kraljevstva Srba, Hrvatov i Slovenaca“ št. 85.

službe, postane stalni učitelj (učiteljica) s plačo stalnega učitelja (učiteljice) s prvim poviškom proti temu, da v roku dveh let po končani demobilizaciji opravi učiteljsko strokovno in praktično preizkušnjo. Ko opravi obe te preizkušnji, se mu (ji) vračunja za periodične poviške in za osebno pokojnino ves čas izza dne 12. julija 1914, odnosno od dne imenovanja (ako je po tem roku stopil v službo), do dne, ko se preved po tem zakonu.

Istotako se bo ravnalo z onimi učiteljicami (zastopnicami, vršečimi učiteljske dolžnosti), ki jih je ta vojna zadela v službi in ki so dovršile višjo žensko šolo po letu 1898., ne da bi bile opravile učiteljsko preizkušnjo na njej, toda proti temu, da tudi one po tem zakonu opravijo strokovno in praktično učiteljsko preizkušnjo.

Čas med iztekom dvoletnega roka in opravljenju praktično preizkušnjo se mu (ji) ne vračunja niti za osebno pokojnino, niti za periodični povišek.

Člen 30. a)

Odredbe člena 30. a) tega zakona brez ozira na čas, proveden v službi, se morejo okoriščati tudi učiteljski zastopniki (zastopnice) I. in II. vrste po pravilniku za učiteljske zastopnike (zastopnice) v južni Srbiji. Oni, ki opravijo te preizkušnje v roku treh let po končani demobilizaciji, se namestijo za stalne učitelje (učiteljice) in plača se jim vračunja, priznava jim največ deset let dotedanje službe, v leta stalne učiteljske službe, toda brez pravice do odškodnine za minuli čas ali če vplačajo v pokojninski sklad. Onim, ki te preizkušnje ne opravijo v določenem roku, kakor tudi učiteljskim zastopnikom (zastopnicam) III. in IV. vrste se po tem pravilniku povišuje osnovna plača po pravilniku s 50%, a poviški ji ostanejo isti.

Za vse druge učitelje (učiteljice) iz južne Srbije se pooblašča minister za prosveto po glavnem prosvetnem svetu, da določi komisijo, ki po teh izpremembah in izpopolnitvah zakona o narodnih šolah in po kvalifikaciji dotičnih učiteljev (učiteljic) in njih službovanju uredi njih položaj. Ureditev in pravilnik naj se vzameta za podstavo tudi pri ureditvi onih primerov, na katere se prej nista odnala.

Člen 30. v)

Odredb člena 30. a) tega zakona se more okoriščati samo tisti začasni učitelj (učiteljica), ki ni do dne 1. maja 1912. imel več nego pet let učiteljske službe.

Člen 33.

Člen 33. zakona o narodnih šolah se izpreminja ter se glasi:

Stalni učitelji (učiteljice) so državni uradniki. Stalnim učiteljem (učiteljicam) gre začetna plača letnih 2400 dinarjev in potem se povečuje s periodičnimi poviški, ki jih je devet. Prvih osem je po 300 dinarjev na leto, poslednja pa znaša 200 dinarjev na leto.

Poviški se prejemajo po zvršetku vsakega tretjega službenega leta, tako da bo poslednja plača znašala 5000 dinarjev.

Stalni učitelji (učiteljice) imajo pravico do brezplačnega stanovanja in kuriva ali do povračila v denarju za to.

Po zvršetku 32 službenih let se more učitelj (učiteljica) upokojiti s poslednjo plačo 5000 dinarjev. Tistim, ki bodo službovali v šoli po zvršetku 32 službenih let, se bo dajalo letno doplačilo v znesku 400 dinarjev.

Kadar stalni učitelji ali stalne učiteljice dovrše deset let stalne službe, se morejo tudi upokojiti zaradi duševne ali telesne slabosti in ne sposobnosti, in tedaj dobivajo 40% sistematične plače; za vsako leto nad deset službenih let se odmerja pokojnina z 2,72%. O tem odločuje minister po zaslusanju glavnega prosvetnega sveta in na podstavi potrebnih potrdil in dokazil, ki jih pošlje šolski nadzornik.

Stalni učitelji (učiteljice), ki službujejo manj nego deset let, morejo ob boleznih od države dobiti vzdrževalnino, in sicer 30% svoje poslednje plače.

Isto plačo in ostale pravice imajo stalni učitelji in stalne učiteljice, ki službujejo na zavodu „Društvo kralj Dečanski“, v „Domu za sirotu i napušteno decu“ in v „Školi maloletnih osuđenika“ kakor tudi na drugih podobnih zavodih, ako jih imenuje država, in ki so upravitelji zavodov ali službujejo na njih kot učitelji (učiteljice) ali odgojitelji (odgojiteljice).



Vsi učitelji, ki so dovršili bogoslovno-učiteljsko šolo v Prizrenu in so imenovani za učitelje izza dne 1. oktobra 1907. pa do sedaj, istotako drugi učitelji (učiteljice) iz točke III. in IV. omenjene uredbe za učitelje južne Srbije in njenih izpremehab imenovani za učitelje (učiteljice) izza dne 1. oktobra 1907. do osvoboditve teh pokrajin, se predstavljajo za stalne učitelje (učiteljice) s plačo po službenih letih, toda proti temu, da v roku dveh let po demobilizaciji opravijo praktično učiteljsko preizkušnjo.

Njih se vračunajo tudi v službena leta za pokojnino in poviske ves čas, ki so ga prebili v službi, z omejitvijo poslednjega stavka člena 30.a) tega zakona.

#### Člen 39.

Člen 39. zakona o narodnih šolah se izpreminja ter se glasi:

Začasnim učiteljem (učiteljicam) gre letna plača 1000 dinarjev, nadalje brezplačno stanovanje in kurivo. Do pokojnine in poviskov nimajo pravice.

#### Člen 41.

Člen 41. zakona o narodnih šolah se izpreminja ter se glasi:

Otroška vrtnarica začne z letno plačo 1200 dinarjev.

Po svršetku vsakega četrtega leta dobi po en povisek v znesku 300 dinarjev. Ti poviski so vsega skupaj trije, tako da znaša poslednja plača 2700 dinarjev; kadar dovrši 30 službenih let, dobi istotoliko pokojnine. Pravico do pokojnine dobi tudi po desetih letih stalne službe, in sicer za prvi deset let 40% svoje plače in za vsako nadaljnje leto po 2,4%. Pokojnina se mora dobiti samo zaradi bolezni ali nesposobnosti za delo.

Otroška vrtnarica dobiva brezplačno stanovanje in kurivo ali oškodajino za to.

#### Nov člen 88.

Minister za prosveto naj na podstavi pooblastila, ki ga dobiva s tem zakonom, vse odredbe o novih plačah po teh izpremembah zakona o narodnih šolah za kraljevino Srbijo z dne 19. aprila 1904. razširi na vse učitelje (učiteljice) in otroke vrtnarice narodnih (puckih, ljudskih) šol, doslej obstoječin na ostalem ozemlju kraljevstva Srbija, hrvatov in Slovencev, istotako ostale šole, ki bodo odsodob proglašene za take.

#### Člen 88. a)

Prevod učiteljev (učiteljic) in otroških vrtnaric na nove plače se izvrši v vsem kraljevstvu najkasneje do dne 1. decembra 1919. Plačujejo se iz državnega proračuna.

#### Nov člen 89.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga krati podpisati in ko se objavi v „Službenih Novinah kraljevstva Srbija, hrvatov in Slovencev“.

V Beogradu, dne 23. julija 1919.

Aleksander a. r.

## Za popolno gmotno izenačenje učiteljstva z ostalim uradnim uradnistvom.

Ljubljana, 26. nov. 1919.

Naša slutnja, da bodo v Beogradu smatrali učiteljstvo kot državne uradnike s posebnim statusom se je deloma uresničila. Dasi se ni sprejeta službena pragmatika za državne uradnike, vendar je gotovo — kakor prihajajo zadnje vesti iz Beograda — da vlada ne smatra vstetega v tej pragmatiki učiteljstva, izven onega, ki je že pod staro vladavino bilo pristevano kot državno uradništvo.

„Zaveza“ je storila vse korake, istotako druge učiteljske organizacije v kraljevstvu, da bi bilo učiteljstvo uvrščeno v gmojem oziru s pragmatiko ostalega državnega uradništva, toda do sedaj se to še ni posrečilo.

Gotovo pa je, da učiteljstvo ne bo moglo ostati pri dosežani uvrstitvi in se bo moralo boriti z vsemi sredstvi za to, da se njegovi službeni prejemki urede tako, da bodo popolnoma enaki državnemu uradnistvu one stopnje, ki ima enako izobrazbo kakor učiteljstvo; ne pa, če primerjamo prejemke, ki jih določa novi zakon učiteljstvu in dohodke, ki jih daje službena pragmatika uradnim slugom z ljudsko šolo, da so prejemki državnih slug na podlagi nove pragmatike in prejemki učiteljstva na podlagi novega zakona, popolnoma enaki.

Taka ureditev je krivična za učiteljstvo in smo s tem razmerjem popolnoma zopet na predvojnem razmerju, posebno, če upoštevamo naraščajočo življenjsko draginjo.

Irdi se tudi, da bi bilo učiteljstvo z uvrstitvijo v splošno državniško pragmatiko na slabšem, ker se ne ve, kaka izvršilna naredba bi bila izdana k tej pragmatiki. Naša skrb je, da ne bo slabjša, kakršne določbe so dosedaj v veljavi. Res je, izvršilna naredba od deželne vlade za Slovenijo glede ureditve učiteljskih plač ni slaba; toda kaj nam daje novi zakon v tem pogledu? Se manj, ker strokovnega učiteljstva sploh ne omenja in je tudi v drugih pogledih pomanjkljiv.

Gre za princip, da se službena leta štejejo od usposobljenostnega izpita nadalje in s tem je rešena vsa skrb o izvršilni naredbi, in da se strokovno učiteljstvo uvrsti za stopnjo višje. Drugeče naj stopijo v veljavo enake določbe kakršne so dosedaj po prevratu bile uveljavljene, z onimi izpremembami, ki jih je učiteljstvo zahtevalo tekom zadnje dobe potem svoje organizacije.

„Zaveza“ je posredovala najprej brzojavno v tej zadevi v Beogradu, razposlala je pa tudi ministru dr. R. Lukinju, kot predsedniku komisije za službeno pragmatiko sploš. drž. uradništva, min. preds. dr. Lj. Davidoviču, ministru prosvete, ministru dr. A. Kramerju, ministru Ant. Krstanu, „Udruženju srbskega učiteljstva“ in „Demokratski zajednici“ sledečo:

#### Spomenico:

Z zakonom z dne 23. julija 1919 razglašen v „Službenih Novinah kraljevstva SHS“ štev. 86, se je izpremenil in izpopolnil zakon o narodnih šolah z dne 19. aprila 1904. Med drugim važnimi dodatki in izpremembami v tem zakonu je posebno važan člen 39., ki se glasi oслеj: „Stalni učitelji (učiteljice) so državni uradniki.“ V nadaljevanju določa ta člen učiteljske plače po nastopni razpredelnici: Začasni učitelji dobe 1600 dinarjev na leto.

| Stopnje | Plača     | Leta |
|---------|-----------|------|
| I.      | 5000 din. | 3    |
| II.     | 4800 „    | 3    |
| III.    | 4600 „    | 3    |
| IV.     | 4300 „    | 3    |
|         | 4000 „    | 3    |
|         | 3700 „    | 3    |
|         | 3300 „    | 3    |
|         | 3000 „    | 3    |
|         | 2700 „    | 3    |
|         | 2400 „    | 3    |

Učiteljstvo po vsem kraljevstvu SHS je z veseljem pozdravilo zakonsko določilo, da se ljudsko-šolsko učiteljstvo poddržavi, da se v sankcioniranem zakonu učiteljstvo prizna za državne uradnike; tudi s povisškim plač je bilo učiteljstvo takrat zadovoljno.

Minuli dnevi pa so prinesli ljudsko-šolskemu učiteljstvu veliko razočaranje. Osrednja vlada je izdelala načrt zakona o začasnem izenačenju plač in nekaterih drugih odnošajev civilnih in vojaških državnih uslužbencev. V tem načrtu se ljudsko-šolsko učiteljstvo nikjer ne omenja. Ne vemo, ali naj pod skupnim imenom »državni uslužbenci« razumemo učiteljstvo ali ne? V smislu zgoraj navedenega zakona bi to moralo biti. Ker sedaj veljavni šolski zakon prizna ljudsko-šolsko učiteljstvo za državne uradnike, mora imeti učiteljstvo tudi enake dohodke z državnimi uradniki z isto izobrazbo.

Načrt zakona določa uradniške plače po nastopni razpredelnici:

| Razred | Plača in plač. stopnja | Aktiv. dokl. |
|--------|------------------------|--------------|
| IV.    | 3 l. 15.000 din.       | 3.000 din.   |
|        | 4 l. 13.000 „          |              |
| V.     | 3 l. 12.000 din.       | 2.400 din.   |
|        | 4 l. 10.000 „          |              |
| VI.    | 3 l. 9.600 din.        |              |
|        | 3 l. 8.800 „           | 1.920 din.   |
|        | 3 l. 8.000 „           |              |
| VII.   | 3 l. 7.200 din.        |              |
|        | 3 l. 6.600 „           | 1.680 din.   |
|        | 3 l. 6.000 „           |              |
| VIII.  | 3 l. 5.400 din.        |              |
|        | 3 l. 5.000 „           | 1.380 din.   |
|        | 3 l. 4.600 „           |              |
| IX.    | 3 l. 4.200 din.        |              |
|        | 3 l. 3.900 „           | 1.200 din.   |
|        | 3 l. 3.600 „           |              |
| X.     | 3 l. 3.300 din.        |              |
|        | 3 l. 3.000 „           | 960 din.     |
|        | 3 l. 2.700 „           |              |
| XI.    | 3 l. 2.400 din.        |              |
|        | 3 l. 2.100 „           | 720 din.     |
|        | 3 l. 1.860 „           |              |

Po predizobrazbi razdeli načrt uradnikov v 4 skupine. Po vsej pravici mora vlada uvrstiti ljudsko-šolsko učiteljstvo v skupino B, ker je matura na učiteljsko enakovredna z matura srednje šole. Nikakor nas ne more vlada uvrstiti v skupino C, ker se sprejemajo gojenci v I. letnik na učiteljsko s štirimi leti srednje šole ali s popolno meščan. Razlo in potem morajo študirati še štiri leta na učiteljsko. Jasn je torej, da morajo biti ljudsko-šolski učitelji uvrščeni v skupino B, ki naj prične službo z X. in napredujejo do najvišje plačilne stopnje VII. plačilnega razr.

Ako primerjamo postavke učiteljskih plač v posameznih stopnjah z načrtom službene pragmatike državnih uradnikov, vidimo, da začne učitelj službovati v zadnji stopnji XI. razreda, torej tam, kamor so uvrščeni uradniki s štirimi razredi kake srednje šole in z ljudsko-šolsko izobrazbo. V višjih plačilnih razredih pa bi bila razlika med uradniki in učitelji s plačami še mnogo večja. Uradnik bi prišel po predloženem načrtu v VII. plačilni razred najvišje stopnje s 7200 dinarjev letne plače in 1680 dinarjev aktivitetne doklade, učitelj pa samo 5000 dinarjev brez aktivitetne doklade; uradnik skupine C, predizobrazba 4 razredi srednje šole — pa bi prišel v VIII. razred naj-

višje stopnje z letno plačo 5400 dinarjev in 1380 dinarjev aktivitetne doklade, torej za 1780 dinarjev več nego učitelj z najvišjo plačo, ker učiteljstvo po sedaj veljavnem zakonu nima aktivitetne doklade. Prizna se jim sicer pravica do brezplačnega stanovanja in kuriva ali do povračila v denarju za to, a ne določa v kateri višini.

Iz navedenega je razvidno, da bi bilo ljudsko-šolsko učiteljstvo daleč zapostavljeno za uradniki z isto predizobrazbo glede plač, ako postane predloženi uradniški načrt zakon.

Zato prosim „Zaveza jugoslovanskega učiteljstva“, ki je zastopnica ljudsko-šolskega in strokovnega učiteljstva (mešč. š. v Sloveniji), da blagovoli ministrstvo delovati na to, da se v načrt zakona o začasnem izenačenju plač in nekaterih drugih odnošajev civilnih in vojaških državnih uslužbencev člen I. izpremeni, da se bo glasil v naslovu tako:

Plače in aktivitetne doklade uradnikov, častnikov in ljudsko-šolskih ter strokovnih (meščansko-šolskih) učiteljev. Za uradnike, častnike in ljudsko-šolske ter strokovne (meščansko-šolske) učitelje se določijo naslednji razredi, plačilne stopnje in aktivitetne doklade.

V zakonu naj se izrecno določi, da se ljudsko-šolsko učiteljstvo uvrsti v skupino B, in da se zakonitim uveljavljanjem uradniškega načrta ukine veljavnost šolskega zakona z dne 23. julija 1919.

Pa še drug velik nedostatek ima šolski zakon z dne 23. julija 1919. Ta zakon kakor tudi uradniški zakonski načrt sta prezrla strokovno (meščansko-šolsko) učiteljstvo. Niti z besedico ga ne omenjata.

V Sloveniji je sedaj po večjih mestih 18 meščanskih šol. Na teh šolah poučujejo strokovni učitelji, ki morajo napraviti poseben izpit učne usposobljenosti za meščanske šole iz ene izmed treh strokovnih skupin (ali kak drug specialen strokovni izpit).

Takih strokovnih učiteljev že sedaj tako primanjkuje, da je morala vlada otvoriti letos na učiteljsku v Ljubljani in v Mariboru celoletne tečaje za vse tri strokovne skupine za učitelje, ki se pripravljajo za ta strogi izpit. Ker imajo ti strokovni učitelji višjo kvalifikacijo, naj se uvrste za en razred višje od ljudsko-šolskega učiteljstva, začno naj torej službovati v IX. in napredujejo do najnižje stopnje VI. plačilnega razreda.

Vse učiteljstvo v Sloveniji pričakuje, da se ugoti njegovim upravičenim zahtevam.

### „Zaveza jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani.“

Luka Jelenc, predsednik.  
Rudolf Dostal, strok. tajnik.

### Napredovanje državnih uradnikov in njih uvrstitev po načrtu službene pragmatike.

Po svoji predizobrazbi se dele uradniki v štiri skupine:

A. Uradniki s popolno visokošolsko izobrazbo.

B. Uradniki, ki imajo najmanj popolno srednjo šolo z matura ali kako strokovno šolo enakovredno šolam z matura.

C. Uradniki z najmanj štirimi razredi srednje šole.

D. Uradniki z najmanj štirimi razredi ljudske (osnovne) šole.

Uradniki skupine A pričnejo službo z IX. do VI. r., B z X. do VII. r., C in D z XI. r., C do VIII. in D do IX. čin. razr.

Razpredelnica je v „Zavezini“ spomenici, po kateri se lahko primerja plače po zakonu in plače, ki bi jih dobili po pragmatiki.

## Osrednji odbor srbskega „Udruženja“ pri ministru zaradi uvrstitve v splošno pragmatiko drž. uradništva.

Beograd, 23. nov. 1919.

Glavni odbor srbskega „Udruženja“ v Beogradu je bil pri ministru v gori imenovani zadevi in poroča o uspehih teh korakov „Narodna Prosveta“ v 31. števil. sledeče:

„Učiteljske plače in pragmatika. Če tudi izgleda, da s pragmatiko drž. uradništva sedaj še ne bo nič in da bo gmojni položaj uradnikov začasno urejen s poviški v dokladah, vendar je smatral „Gl. odbor“ za svojo dolžnost, da se informira o celi stvari pri ministru g. Lukinju, kateremu je bil poverjen izdelek te pragmatike.

Ker g. ministra 20. t. m., o priliki poseta delegatov Gl. odbora Učiteljskega Udruženja, ni bilo v ministru, je sprejel delegate osebnih ministrov tajnik in jim

obljubil, da bo obvestil ministra o celi zadevi in potem informiral „Gl. Odbor“.

21. t. m. so šli delegati ponovno v ministristvo in ker niso mogli najti tudi ta dan g. ministra, je izvesti osebnih sekretar nase delegate, da je referiral g. ministru o smotru našega poseta. Gl. minister je izjavil sledeče: da je njegovo mišljenje, da se te plače v zakonu ne odnosijo tudi na učitelje. Te plače se določujejo po pragmatiki, a učitelji so dobili plače po specialnem zakonu. On misli, da je to stvar vsakega resortnega ministra — v tej zadevi ministra prosvete — da uvedejo svoje uradnike v pragmatiko.

Na koncu je dejal, da bo predložena pragmatika parlamentu.

Obisk delegatov „Gl. Odbora“ je imel v tem slučaju informativen značaj. Ker pa smo pooblaščenici vseh učiteljskih društev vsega kraljevstva, izjavljamo, da ne bomo nikdar dopustili degradacije našega stanu v tem: da imajo uradniki z isto kvalifikacijo večjo plačo kot učiteljstvo.

Gl. odbor bo nadaljeval svoje delo v tem oziru.

## Začasna ureditev plač drž. uradnikom v Jugoslaviji.

Ker ministristvo brez narodnega predstavnstva ni hotelo uveljaviti enome službene pragmatike za državne uradnike, je uredilo gmojni zantevan državnega uradništva na ta način, da je dovolilo uradniške doklade.

Poročilo o teh poviskih se glasi sledeče:

Minister za konstituantno je v sporazumu in s privolitvijo ministrskega sveta ter finančnega ministra odredil, da se s 1. decembrom t. l. dovolijo vsem državnim nastavnim draginjske doklade in sicer za vse nastavnice brez uradniškega čina ter za uradnike XI. činovnega razreda 120 %, za uradnike X. čin 110 % za IX. čin 100 %, za VIII. čin 90 %, za VII. čin 80 %, za VI. razred 70 odstotkov, za V. 60 odstotkov, za IV. 50 odstotkov in za III. 40 odstotkov od vseh dosedajšnjih prejemkov (plača, doklade, stanarina itd.). Ministrska naredba se bo datirala z 3. decembrom, doklade se izplačajo se pred Božičem. Uradniške organizacije se priznavajo. Izenačenje statusa se mora izvršiti do 1. marca 1920., ko bo urejena že valuta.

## Zadnje razmotrivanje položaja.

Shod ljubljanskega učiteljstva.

Ljubljana, 13. dec. 1919.

Ureditev plač prinaša mnogo razburjanja tako učiteljstvu, kakor tudi ostalemu uradnemu uradnistvu. In kako tudi ne, ko vlada trdovratno prezira to vprašanje in ne da jasne odgovora niti z ozirom na uradniško vprašanje sploh in še manj glede učiteljske uvrstitve v splošno pragmatiko uradnega uradništva.

Danes je položaj tak, da se izvede zakon, ki ga prinasamo na drugem mestu.

Res je, da z izvedbo tega zakona postanemo prvi faktično državni uradniki; res je, da se s tem zakonom enotno urede plače za vse učiteljstvo v državi in je to velik uspeh, da nismo več pri plačah razcepljenih in bo v bodoče naša borba skupna in tem uspešnejša; res je, da se z izvedbo tega zakona odpomore nujni sili, v kateri se nahaja hrvatsko in srbsko učiteljstvo, in je zato izvedba tega zakona velike koristi za naše bratske stanovske tovariše, ki zaradi tega od izvedbe zakona pod nobeno ceno ne morejo odpustiti. A pozabiti ne smemo, da se z izvedbo tega zakona odtujimo od regulacije ostalega državnega uradništva, da bomo gmojni na slabšem, kakor ostalo državno uradništvo na podlagi novih draginjskih doklad in da z izvedbo tega zakona postanemo državni uradniki s posebno kategorijo.

Treba bo torej nove borbe in novih naporov, da pridemo zopet v pravi tir in da se izpolnijo v polni meri naše zahteve.

V to svrhu je bil za soboto, 13. dec. t. l., shod učiteljstva v telovadnico I. m. š. v Ljubljani, da se razjasni položaj in naše stališče k tem vprašanjem.

V naglici je bilo to izvršeno, ker se je shod moral takoj vršiti, to pa zaradi odhoda referenta viš. šol. sv. vl. svetnika dr. Skabrneta v Beograd, kamor odhaja po nalogu vlade urediti vsa nejasna vprašanja šol. zakona, da se potem izvede zakon tudi pri nas.

Opuščamo običajni ton poročil takih zborovanj in se omejimo le na konstatiranje dejstev brez vprašanj in debat.

Da ta zakon ne konvenira našim razmeram, je krivda v tem, ker ni niti v presvetnem ministristvu v Beogradu niti ni bilo pri sestavi tega zakona v Beogradu